

AZ IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM VÁLASZLEVELÉNEK TELJES, ÖSSZEFÜZÖTT SZÖVEGE

Iktatószám: VII-LK/606/2/2026.

Ügyintéző: Dr. Monori Márk

Címzett: Takács János Zoltán Úr részére

Tisztelt Takács János Zoltán Úr!

Postai úton érkezett levelét az Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) köszönettel megkapta.

Beadványában a fel nem használt kárpótlási jegyekkel kapcsolatban fogalmaz meg kérdéseket.

Mindenekelőtt felhívom szíves figyelmét arra, hogy a Minisztériumnak a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény értelmében nincs lehetősége konkrét ügyekben állásfoglalás, valamint jogértelmezés adására. Az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB határozatában foglaltakra figyelemmel a jogalkalmazás funkcióját nem vehetik át jogalkalmazó hatáskörrel nem rendelkező szervek, a jogállamiság egyik alkotóelemének: a hatalmi ágak elválasztása elvének megfelelően továbbá az is, hogy e szervek – például informális jogértelmezések útján – befolyásolják a jogalkalmazás gyakorlatát. **Az igazságügyi miniszternek – és az általa vezetett tárcának – a fentiekre tekintettel a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 90/2026. (V. 13.) Korm. rendelet szerinti feladatköréből adódóan csak arra van módja, hogy általános tájékoztatást adjon a Megkeresésben érintett jogterületre vonatkozó hatályos jogszabályokról.**

Hazánkban a kárpótlási folyamat több mint 50 évet (1939. március 11-től 1989. október 23-ig) ölel fel, mivel Magyarország XX. századi történelme úgy alakult, hogy egymást követték a totalitárius rendszerek, amelyek a magyar állampolgárok millióinak okoztak szenvedéseket. A rendszerváltozást követően megalakult kormányok mindegyike ezért erkölcsi és jogi kötelességének érezte a diktatúrák által okozott vagyoni és személyi károk orvoslását. A kárpótlás nem jelent teljes reparációt, nem jelenti és nem is jelentheti az eredeti állapot visszaállítását, csupán a legsúlyosabb vagyoni és személyi károkozások orvoslását célozta.

A kárpótlásnak – az alapjául szolgáló tényállások típusa szerint – a jogalkotó két fajtáját különböztette meg, a személyi, illetve vagyoni kárpótlást. Személyi kárpótlás esetén megkülönböztette meg a személyi illetve vagyoni kárpótlást. Személyi kárpótlás esetén szabadságelvonás jogcímen a sérelmet szenvedett személy, illetve túlélő házastársa részére illetve a 30 napot meghaladó, de 6 hónapot el nem érő szabadságelvonások esetén választásának megfelelően kárpótlási jegyben vagy havi életjáradékban fizetendő kárpótlás, illetve a 30 napot meghaladó, de 6 hónapot el nem érő szabadságelvonások esetén átalányjellegű kárpótlás (ún. kisösszegű kárpótlás) járt. Az eredeti jogosult halála esetén egy meghatározott körig örökös a kárpótlási jegyben kaphatja meg. Az életét-tesztelés után egyösszegű kárpótlás illette meg a jogosultakat. Vagyoni kárpótlás esetén a vagyoni kárpótlási törvények alapján a sérelmet szenvedettek kárpótlási jegyben részesültek.

A legsúlyosabb vagyoni sérelemokozások jóvátételére alkotta meg az Országgyűlés a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában

igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvényt (a továbbiakban: Kpt.), valamint a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában 1939. május 1-től 1949. június 8-ig terjedő időben alkotott jogszabályok alkalmazásával igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1992. évi XXIV. törvényt.

Az e törvények alapján kárpótlásban részesült személyek kárpótlási jegy felvételére voltak jogosultak. A Kpt. 5. § (2) bekezdése értelmében a kárpótlási jegy bemutatóra szóló, átruházható, a kárpótlás összegének megfelelő, az állammal szemben fennálló követelést névértékében megtestesítő értékpapír.

A kárpótlási jegy átruházható, az állammal szemben fennálló olyan sajátos követelést névértékében megtestesítő értékpapír, amelynek lejáratí ideje, esedékessége és elévülése sincsen, az értékpapírban foglalt jog tényleges tartalmának megállapítása és felhasználhatóságának biztosítása szükségszerűen az állami vagyont érintő geopolitikai döntést feltételez.

A magyar állam a kárpótlási folyamat során számos alkalmat és különböző módokat biztosított a kárpótlási jegyek felhasználására, így a kárpótlási jegyeken állami tulajdonban lévő bér lakást, az állami tulajdon privatizációja során értékesítésre kerülő vagyontárgyakat, árverésen termő földet, részvényeket, és üzletrészeket lehetett vásárolni. A kárpótlási jegyek a Kpt. 7. § (4) bekezdésben foglaltak és a kárpótlási jegyek életjáradékra váltásáról szóló 1992. évi XXXI. törvényben meghatározott feltételek mellett életjáradékra is átválthatók voltak. A kárpótlási jegyeket a jogosult saját kockázatára, saját döntése alapján használhatta fel. A fenti felhasználási lehetőségek közül utolsóként a kárpótlási jegyek földárverés útján való érvényesítésének lehetőségét az egyes kárpótlási összefüggő törvények módosításáról szóló 2016. évi CIL. törvény szüntette meg, amely hatályon kívül helyezte a kárpótlási jegy termő földtulajdon megszerzésére történő felhasználásának egyes kérdéseiről szóló 1992. évi IL. törvényt.

A kárpótlási jegyek felhasználására ezt követően – a privatizációs, valamint kárpótlási folyamatok lezárására, a jogszabályi környezet jelentős megváltozására és a kárpótlási célú termő földárverések megszüntetésére tekintettel – **kizárólag a tőzsdéi értékesítés keretében volt lehetőség.**

Az egyes értékpapírokkal kapcsolatos intézkedésekről szóló 1382/2024. (XII. 9.) Korm. határozat (a továbbiakban: Kormányhatározat) 1. pontja szerint a Kormány az Európai Unión belüli értékpapír-kiegyenlítés javításáról és a központi értéktárakról, valamint a 98/26/EK és a 2014/65/EU irányelv, valamint a 236/2012/EU rendelet módosításáról szóló 909/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (a továbbiakban: CSDR) való megfelelés érdekében egyetért a kárpótlási jegyek tőzsdéről való kivezetésével. A Kormányhatározat 2. pontja alapján a Kormány az ehhez szükséges intézkedések megtételére hívta fel a nemzetgazdasági minisztert, amely intézkedések megtételére 2024. december 31. napját tűzte ki határidőként. A Kormányhatározat 3. pontja alapján a Kormány felhívta a nemzetgazdasági minisztert, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a Magyar Állam és az ERSTE Bank Hungary Zrt. között 2004. július 22. napján létrejött megbízási, valamint számlavezetési és letétkezelési szerződések megszüntetésre kerüljenek, a 2. pontban foglaltak végrehajtását követően azonnali határidővel.

A Tőzsde Igazgatósága ennek megfelelően 2024. december 31. napján meghozta a BÉT weboldaláról (www.bet.hu) elérhető, nyilvános 63/2024. számú határozatát (a továbbiakban: BÉT határozat), amely alapján a kárpótlási jegyek tőzsdei kereskedésből való törlésére 2025. január 7. napján került sor. Tájékoztatom, hogy a BÉT határozat hivatkozik arra, hogy a törlés iránti kérelem teljesítése nem ütközik jogszabályba.

A BÉT határozat a törlést megalapozó körülményként hivatkozik a Kormányhatározatra, valamint a CSDR-nek való megfelelésre. A CSDR 2025. január 1. napjától alkalmazandó 3. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „az Unióban letelepedett olyan kibocsátóknak, amelyek olyan átruházható értékpapírokat bocsátanak ki vagy bocsátottak ki, amelyek a kereskedési helyszíneken való kereskedésre bevezetésre kerülnek, vagy amelyekkel e helyszíneken kereskednek, gondoskodniuk kell arról, hogy az ilyen értékpapírokat immobilizáció révén könyvelési tételként vagy közvetlen kibocsátást követően dematerializált formában tartsák nyilván”. A CSDR 2. cikk (1) bekezdés 3. pontja szerint „immobilizáció”: a fizikai értékpapírok egy helyen, egy központi értéktárban történő tárolása oly módon, hogy a későbbi transzferek könyvelési tétellel végezhetőek legyenek. **E feltételeknek a kárpótlási jegy bemutatóra szóló, fizikai módon – azaz nem dematerializált módon – előállított értékpapírként jelenlegi formájában nem felel meg.**

A Kormányhatározat célja az uniós szabályozás teljesítése érdekében a kárpótlási jegyek tőzsdei kivezetése volt, ami semmilyen módon (sem közvetlenül, sem közvetve) nem jelenti, illetve célozza a kárpótlási jegyek megszüntetését, bevonását.

Vagyoni sérelem miatt az állam egyébként mintegy 81 milliárd forintot, szabadságkorlátozás miatt, személyi kárpótlás címén pedig 57 milliárd forintot fizetett ki kárpótlási jegyben. A kárpótlási folyamat során csaknem 27.000 termőföldárverés lefolytatására került sor, amelyeken összesen 428.492 kárpótolt személy vett földterületet 27,0251 milliárd Ft értékű kárpótlási jegy és 2,897 milliárd Ft értékű mezőgazdasági utalvány felhasználásával.

Figyelemmel arra, hogy a Kormányhatározatban foglaltak alapján a törléssel kapcsolatban a Magyar Államot, mint kibocsátót, a nemzetgazdasági miniszter képviselte és ennek megfelelően a BÉT Igazgatósága a BÉT határozattal a nemzetgazdasági miniszter erre irányuló kérelme alapján törölte a kárpótlási jegyeket a Tőzsde terméklistájáról, **indokoltnak tartom a Nemzetgazdasági Minisztérium jogutódjaként a Pénzügyminisztérium álláspontjának beszerzését.**

Hivatkozással az Alaptörvény alapján megalkotott, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény garanciális szabályaira, tájékoztatom Önt, hogy levelem nem rendelkezik jogi kötőerővel és kötelező tartalommal, az nem szolgálhat hivatkozási alapul sem bírósági, sem egyéb eljárásban.

Budapest, 2026. június 24.

Tisztelettel:

(hivatalos bélyegzőlenyomat)

Dr. Molnár Ildikó
csoportvezető
